

Тема. Сполучники. Урок-турнір

Мета: удосконалювати навички правильного написання сполучників разом та окремо; розвивати вміння та навички знаходити сполучники у тексті та визначати їх розряд; виховувати любов до рідної мови та культуру мовлення.

Тип уроку: урок-турнір

Хід уроку

I. Організаційний момент

Дві команди гравців, які в свою чергу поділяються на підгрупи в залежності від складності чи накопичення завдань; гра складається з 8-ми завдань.

II. Оголошення теми, мети, очікування навчальних результатів, мотивація навчальної діяльності учнів

Учитель.

Ви знаєте, я сьогодні зайшла в кабінет і на столі побачила телеграму. Нас запрошують в незвичайну країну Морфологію, яка знаходиться за високими горами, за дрімучими лісами, далеко за синіми морями. В ній живе собі стара королева Граматика. В країні, де вона живе, все цікаве і зовсім незвичне. Вона живе не сама. Поруч із Граматикою мешкають її вірні сини й донечка. Для кожного з них матуся спорудила величезні замки під назвою «Службові частини мови». Там відбудеться турнір на кращого знавця рідної мови. Я вважаю, що нам не потрібно відмовлятися, правда? Переможці будуть відзначені. Отож, почнемо. Щоб вирушити в країну, ми повинні одержати перепустку у вигляді смайлика. Той, хто матиме такого смайлика зможе далі вирушати і відповідно уже отримує собі два бали.

Розминка

1. Які частини мови відносяться до службових?
2. Які самостійні частини мови ви знаєте?
3. Дайте визначення прийменника.
4. Дайте визначення сполучника.
5. А яка частина мови називається часткою?
6. Чи можна спілкуватися без службових частин мови?

Учитель. То як же було звати дітей Граматики? Молодці, справились із завданням. Тепер ми можемо з вами зайти на територію замку і ознайомитись із завданнями турніру. Ви знаєте, що в турнірах беруть участь одинокі учасники або команди.

I тур

«Кмітливих та спритних»

Записати в три колонки сполучники: прості, складні і складені.

Щоб, і, через те що, проте, а, якби, але, тому що, коли, то, зате, як тільки, коли б, у зв'язку з тим що, неначе.

II тур

«Поетична мозаїка»

Уважно прослухати поезію, згадати назву і автора цього вірша. (Тарас Шевченко «Заповіт»). Із цієї поезії виписати сполучники і два на вибір зробити морфологічний розбір.

III тур

Робота з картками

Записати правильно виділені слова, вказати, де сполучники, а де – інші частини мови.

(Тим)(часом) як гості розмовляли й пили чай, молодий Радюк приїхав у двір. А Михайло (тим)(часом) добіг додому. Хто зробив шкоду, (про)(те) ніхто не дізнається, (за)(те) знала одна Василина. (Про)(те) діда не видно.

IV тур

«Доповни прислів'я»

Списати прислів'я, вставити на місці крапок сполучники (вказати: підрядні чи сурядні).

Книга вчить, ... на світі жить.

Мудрий не все каже, ... знає, ... дурний не все знає, ... каже.

Від теплого слова ... лід розмерзає.

Наука в ліс не веде, ... з лісу виводить.

V тур

«Дивись – не помились»

(Робота із сигнальними картками)

Правильна відповідь – зелений колір.

Допущено помилку – червоний колір.

1. Прості сполучники: а, хоч, бо, що, як, і.

2. Єднальні сполучники: і, ні...ні, та, у, але.

3. Протиставні сполучники: а, але, зате, проте, зате, однак.

4. Розділові сполучники: або, чи, то...то, або ... або.

5. Сполучники підрядності: якщо, коли, або, але, немов.

6. Сполучники складені: щоб, якби, немов, неначе, наче.

VI тур

«Прояви творчість»

Закінчити речення, підкреслити сполучники й однозвучні слова.

Як би тато не наполягав ..., якби погасла надія ..., якби мені довели ..., що б сказати йому ..., якщо перемога буде ..., щоб не плакати ..., щоб Андрієві запропонувати ....

VII тур

«Загадки-жарти»

На місці крапок вставити сполучники і відгадати загадки.

Сорок п'ят ... сорок п'ят – скільки буде?

32 солдати ... командир один.

До якого займенника слід додати одну букву, ... він перетворився на провалля.

VIII тур

«Сам собі коректор»

Розібрати речення за членами речення, визначити, яку роль виконують сполучники.

Що вмієте, того не забувайте, а чого не вмієте, того навчайтесь.

III. Підсумок уроку.

IV. Домашнє завдання: підготуватись до контрольної роботи.